

BUDA-PESTA

13 Iunie st. v.
25 Iunie st. n.

Va esi duminec'a.

Redact. : strad'a Havas nr. 1.

Nr. 24

ANULU XII.

1876.

Pretiuulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Natur'a si educatiunea feteloru.

Dupa Jean Paul. *)

Educatiunea feteloru apartine mumentorú cá prim'a si cea mai importanta afacere, pentru cá ea este mai simpla mai pura; ea dureza pana atunci, pana candu man'a fetei trece dintr'a mumei sale intr'aceea a fidantiatului seu. Pe baiatu lu-educéza societatea, clasele scólei, universitátile, caletoriele si bibliotecele, pe féta inse o educéza spiritulu mamei. Tocmai de aceea remane elu (baiatulu) multu mai independente in fati'a loviturilor influintiei straine, de cátu sor'a sa.

Natur'a barbatésca este mai multu epica si reflectiune, ér cea femeiesca mai multu lirica si sensibilitate.

Acela, caruia i placu contrastele, ar puté inca numi pe femei naturi antice séu grecesci, ba chiar orientale, pe barbati naturi moderne, nordice europenesci. Prim'a poetica a dóu'a filosofica.

Pentru cá in femei nu predomina *nici o putere*, si pentru cá, in genere, puterile lorú sunt mai multu primitóre, de cátu desvoltóre; pentru cá ele sunt icón'a fidela a variabilului presinte; veri-ce schimbare esterióra este insotita d'o schimbare interióra, si éta cuventulu, pentru care ne paru femeile atátu de enigmatice.

*) „Levana“ séu sciinti'a despre educatiune.

Barbatulu este supusu unei pasiuni órecare, pe candu femeile sunt supuse pasiunilorú; primulú este condusu de unu torente, a dóu'a de venturi; barbatulu este adesea seriosu, femei'a mai adesea numai fericita séu nefericita, vesela séu trista. Iubirea este spiritulu vitalu alu spiritului seu, este legea spiritului ei, este resortulu nervilorú sei. Cu acésta zestre de iubire tramise natur'a pe femei in viétia, cá ele — conformu destinatiunii lorú — sè devie mume si sè póta iubi pe copíii lorú. Femei'a se perde in obiectulu iubirii sale. Pentru dins'a nu esista, de cátu presintele, si acestu presinte este si elu determinatu. Barbatii iubescu mai multu *lucruri* d. e. adevaturi, bunuri, tieri; femeile inse iubescu mai multu *persónele*.

Cu cátu o epoca este mai corupta, cu atátu femeile sunt mai despretiuite. Cu cátu mai multu va fi servilu unu guvernú (regimú). cu atátu femeile devinu servitórele slugilorú.

In betran'a si liber'a Germania, femeile erau considerate de sante. In Sparta si in Englitera, precum si in frumosulu timpu alu cavalerilorú, femei'a purtá decoratiunea stimei barbatesci. Si pentru cá femeile se inaltia si se cobóra totu-de-una d'odata cu form'a guvernamentului, ele devinu mai nobile séu mai

decadiute, dupa cum va fi si form'a guvernului ce se urméza, inse pentru cà acestu regimu este totu-de-una creatu si sustinutu de barbati: este dar evidentu, cà si femeile se voru formá dupa barbati; càci seducatorii forméza pe seducátorele. Ori ce deteriorare a femeiloru nu este, de câtu o consecintia a deterioràrii barbatesci. Tramiteti eroii morali pe campulu de resbelu, si veti vedé indata plecandu dupa ei eroine cá mirese. Inse vice-versa nu se intempla nici odata; càci o eroina nu póte formá unu erou prin iubire, cu tóte cà i póte da nascere. Prin urmare acuzandu cine-va timpulu de fatia in sensualismulu femeiloru, — nu face prin acést'a de câtu sè-lu impute barbatiloru.

Moralitatea feteloru este numai o deprindere, ér nu unu principiu. Pe baiatu l'ar puté cine-va indreptá prin reulu esemplu alu vr'unui helotu (sclavu) ametitu; pe féta inse nu o putemu indreptá, *de câtu numai prin esemple bune*. Numai baiatulu póte esi din grajdurile lui Augias alu lumei de astadi cu putínu mirosu de grajdu. Fetele inse se potu compará cu o alba si delicata flóre de casa, dupa care nu trebuie sè se ia mucigaiulu cu man'a, ci intr'unu modu usioru cu pensula. Ele nu trebuie nici chiar sè audia lucruri brute, inmorale, si cu atâtu mai putínu inca sè védia asemenea lucruri. — La tíera, dupa vechiulu obicei germanu, baetii facu drumulu spre biserica, urmandu pe tatalu lor, fetele inse trebuie sè mérga inaintea mumei lor; negresitu spre a nu le perde nici unu momentu din vedere.

Insa-si natur'a incungiura pe aceste suflete susceptibile cu unu pazitoru inascutu, cu scrupulositatea in vorbire si in audiu, peste acestu pazitoru trebuie sè se puna unu altu pazitoru, urmandu calea desvoltàrii astu-felu dupa cum ne arata insa-si natur'a.

Déca se distingu parintii prin bune esemple, nu au nevoie d'a imputernici rusinea prin nóue mijlóce.

Candu audimu dicéandu-se, cà femeile nu se pré iubescu, si nu se pré sufera un'a cu alt'a, acést'a ni se pare cá o satira, si cu tóte aceste nu este de câtu adeverulu. Avendu acést'a in vedere, nu ar trebui óre sè dicemu cu seriozitate: Mumeloru! inainte de tóte destep-tati si cultivati in ficele vóstre respectu si iubire pentru propriulu sexu!

Si n'ati reusi voi óre, aretandu ficeloru vóstre corónele femeiloru mari, ce stralucescu prin intunecosulu trecutu — si maretiele esemple amiceloru de inima — si ide'a, cà fia-care

in sexulu ei séu cà onóra séu cà despretiuesce sexulu mamei sale?

Maria Casabianu.

P o e s í i.

I.

Cu voi m'asiu duce, duce . . .

Cu voi m'asiu duce, duce,
Voi mici nuori pe ceriu,
Prin vai, prin munti, prin déluri,
Strabate-asiu in eteru.

La tine, m'asiu totu duce,
Ce ah! departe esti,
Sè vedu, sè vedu de inca
Tu, draga me iubesci?

II.

Vedi tu . . .

Vedi tu stéu'a lucitóre,
Si cea luna susu pe ceriu?
Vedi tu flórea-'ncantátore,
Lumea draga-i unu misteriu.

Vedi tu riulu colo 'n vale,
Si-acelu sóre luminos;
Vedi tu muntii pan' in noui,
Si-acelu ceriu atâtu frumosu?

Tóte óre ce sunt ele
Langa tine drag'a mea?
Fara tine diua-i nópte, —
Tu esti sóre lang' o stea! . . .

III.

La întórcere.

O spune-mi copila, respunde-mi tu mie,
Gânditu-ai la mine ce-am fostu despartitu?
Gânditu-ai tu óre, cà eu sunt departe,
Si multu pentru tine eu am suferitu?

Ah! eu te vedu, draga, guriti'a ti-ride,
Tu ridi si ridi érasí c'unu zimbetu ce-i santu,
Ér tu nu vedi, draga, cà celu ce te 'ntreba
Elu merge si umbr'a-i dispare 'n mormentu.

E. d'Albon.

R e n e g a t u l u.

Novela din suferintiele Romanului.

(Urmare.)

Anim'a mameloru e mai puternica decâtu ochii lor.

Serman'a mama Ana acum nu mai priviá pe Macsimu in vestmintele sale negre si instonorate, ci lu-priviá cá pe fiulu seu, si dins'a erá fericita.

Si cum sè nu fi fostu dins'a fericita?

— Mama scumpa! — o asigurá si mangaiá Macsimu cu sinceritate convingatória. — Sè nu credi óre cumva, cà eu dóra bucurosu mi-asíu fi schimbatu portulu neamului meu. Sè nu credi cà mi-aru fi mai dragi sínórele aceste straine. Nu! . . . Am fostu numai silitu sè le imbracu. In liceulu din Clusiu am trebuitu sè me lapedu de portulu nostru frumosu, càci altu-cum nu asiú fi pututu sè-mi gatu invetiaturile. Dar pentru aceea, mama draga, eu totu Macsimulu de mai nainte am remasu. Numai hainele mi le-au pututu ei schimbá cu puterea, dar nu si anim'a mea! Iubirea mea catra tine, catra iubítii mei, catra neamulu meu, aceea nime nu a pututu-o schimbá! . . .

Sè nu-i fi crediutu óre mama sa la acést'a dechiaratiune atátu de sincera?

Chiar si pop'a Simu erá incredintiutu despre adevérule cuvintelu lui Macsimu.

Si inca si intristat'a Iléna se reinsufleti la cuvintele aceste.

Dins'a mai nainte erá dóra adorat'a lui! Si candu dinsulu dechiarase atátu de sinceru, cà anim'a lui nu s'a schimbatu facia de aceia pe cari i-au iubitu, si-acum o iubescé dara, cà si mai nainte!

Dechiaratiunea lui dór nu va fi minciana? . . .

Si-apoi dinsulu i-a si juratu ei dóra, cà in veci numai pe ea o va iubi! . . .

.

Sér'a acestei dile avea sè mai aduca la toti, inse deosebitu lui Macsimu o bucuria mare.

Frate-seu Petru, care acum nu mai erá morbosu, fara cu totulu insanetosiatu, si pe care Nechiforu, nepotulu parintelui Simu, deja l'a incunosciintiutu despre sosirea lui Macsimu, avea in sér'a acést'a sè vina si dinsulu in satu la pop'a Simu, unde sè se intêlnésca cu frate-seu, dupa unu timpu atátu de indelungatu.

Candu inse i-au impartésitu Nechiforu lui Petru scirea acést'a, Petru tresari.

O tresarire de o bucuria nespusa erá acést'a, — dar totu-odata si de o ingrigire adanca.

Si ingrigirea acést'a i-o facea impregiurările intre cari trebuiá sè se intêlnésca si revéda cu frate-seu iubitu.

Numai alalta nópte se intemplá la „gur'a ursului“ scen'a infricosiata ce deja o cunoscemu.

Din nóptea aceea incóce nu mai erá omulu siguru prin satu nici in intunereculu

noptii. Sbirii Domnesci pandeau prin tóte coltiurile satului.

De aceea erá Petru ingrigitu. Pentru aceea se temea de sine, cà sè vina in satu, si de frate-seu Macsimu, care sosise chiar in acestu timpu atátu de periculosu.

— Si candu a sositu Macsimu? — intrebá Petru pe Nechiforu.

— Alalta nópte.

— Alalta nópte?

— Da.

— Si pe ce vreme?

— Inainte de reversatulu dilei.

— Cum? . . . Inainte de reversatulu dilei? — repeti Petru cuvintele aceste.

— Da.

— Si cum a venitu? . . . Calare? . . .

— Da. Si inca pe unu calu fórte frumosu.

Petru tresari visibilu.

— Si cum e imbracatu? — intrebá apoi fara stemperu.

— Acuma e imbracatu in haine negre si insinorate de domnisoru.

— Ceriule! — eschiamá acum Petru tresarindu puternicu. — Dóra nu va fi elu? . . .

Si Petru cadíu apoi intr'o marmurire nespusa.

Nechiforu lu-privíá uimitu, càci nu putea pricepe cà ce va sè insemneze asést'a.

— Vina! . . . Vina dar sè mergemu! — disé dupa o pauza Petru catra Nechiforu cu o nelinisce misteriósa.

Si amendoi parasira apoi cu graba „poian'a verde“ si disparura rapede pe unu potecu in codrii nepenribili.

.

Erá de cu séra pe candu pornise Petru cu Nechiforu din „poian'a verde.“

De si nóptea erá inca departe, intunereculu totusi atátu erá de mare, incátu omulu abié si-putea vedé man'a.

Ceriulu erá ingramaditu de nuori negri si grei, cari prevestéau o furtuna. Ventulu suflá deja orcanicu. Durduitulu se resfrangea in nenumérate echouri inamortitórié in aceste vâli prepástióse a codriloru. Lumin'a orbitória a fulgerelu strabatea chiar si prin cea mai ascunsa restópa si prin frundisiulu desu alu arboriloru seculari.

Se apropiá curendu apoi si nóptea, si candu atunci incepú deja furtun'a a-si desvoltá tóte puterile ei, si unu torentu cumplitu de plóia se lasá a supra pamentulu, atátu de ve-

hementu, de si arbori spelá din radecinele loru, chiar pe acestu celu mai greu timpu sósira Petru cu Nechiforu in curtea popii Simu, la usi'a casei.

Amendoi erau udi pan' la piele de plói'a ce i ajunse.

Petru deschise apoi usi'a sè intre in launtru. Inse abié o deschise, si abié si-aruncà privirea sa in casa, dinsulu se opri tresarindu atâtu de cumplitu, de se pareá cá si candu fulgerulu, care totu in momentul acela resunà cu o gróza infioratória, l'ar fi nimeritu chiar pe dinsulu.

— Elu e! — strigà dinsulu cutremuratu in acestu momentu atâtu de infioratoriu.

— Ah! . . . Pe cine vedu? . . . Acesta e banditul de alalta nópte! — audímu eschiemandu pe Macsimu inmarmurindu cu totulu totu in acestu momentu.

O pauza de o tacere mormentala urmà dupa cuvintele si scen'a acést'a miscatória.

— Dragii mei, ce e cu voi? . . . ce vorbiti voi? — audímu apoi pe pop'a Simu intreprumendu tacerea acést'a sfasiatória.

— Elu e Petru? . . .

— Elu e Macsimu? . . .

Intrebara Macsimu si Petru d'odata privindu-se inmarmuriti unulu pe altulu.

— Da, dragii mei, voi sunteti frati, voi sunteti amendoi iubítii mei copíi! — li-díse acum mam'a loru Ana, care inea erá inuimita de cele ce le audiea si vedea.

Petru cu Macsimu inse si-acum se uitau numai inmarmuriti unulu la altulu.

Dar apoi vedemu cá fruntea innotata a lui Macsimu incepea a se inseniná din ce in ce totu mai tare. Ochii lui tulburati incepeau a se limpedi visibilu, cá si candu nu ar mai contemplá acum in Petru pe unu „banditu“, ci pe unu frate dulce. Si vedemu apoi cá si sinulu lui Macsimu incepea a se redicá, par cá amurulu seu de frate éra si-ar fi reocupatu loculu seu in anim'a sa.

Si lu-vedemu apoi pasindu catra Petru.

— Oh dá, — i díse emotionatu si imbratisiandu-lu, — tu nu esti banditu, tu esti fratele meu dulce, tu esti mantuitoriu meu! . . . Oh érta-mi, frate draga, cá te-am numitu banditu! Nu, tu nu esti banditu! Tu esti unu sufletu nobilu! Bandítii jafuiescu averea si vérsa sangele chiar si a nevinovatiloru, dar tu n'ai cautatu avere, nu ai cautatu mórte! . . . Sciu bine acum, cá tu ai voitu numai sè resbuni fara-de-legile acelor blastemati! . . . Si tu chiar si pe acestia i-ai iertatu . . . ti-ai innadu-

situ in tine dorulu resbunării tale atâtu de drepte, numai cá sè nu versi si sange nevinovatu . . . si astu felu Dumnedieu ti-a resplatitu anim'a ta buna si crestinésca, cáci tu ai mantuitu din intemplantare chiar viéti'a fratelui teu dulce . . . viéti'a mea! . . . Oh, tu si in foculu nestemperatu si in infricosiatu alu resbunării drepte ai fostu cu fric'a lui Dumnedieu in sinu! . . . Tu esti unu angeru de omu! . . .

Si Macsimu lu-strinse apoi pe Petru si mai tare si iubitoriu la sinulu seu palpitandu.

Ceilalti din casa inse, i ascultau si se uitau la ei inea mai inmarmuriti decâtu mai înainte. Dinsii audieau vorbindu-se de „banditi“, de „mantiurea vietii“, de „sange nevinovatu“, dar tóte aceste erau pentru dinsii enigme neaplicabile.

— Voi dara de tóte aceste nu sciti nimicu! — li díse apoi Macsimu privindu-i in inmarmurirea loru.

— De unde sè scimu ceva! — respunsera cu totii.

Macsimu li enarà apoi din firu in peru tóte ce s'au intemplantu la „gur'a ursului“ in nópte candu a sositu dinsulu.

Si cu deosebitu focu si interesu vorbiá dinsulu despre copil'a baronului, care erá atâtu de frumósa si farmecatória.

Toti lu-ascultau cu interesu si suprindere crescanda.

Inse cu cea mai mare incordare i ascultá totu cuventulu iubit'a lui Iléna.

Mai bine de nu l'ar fi ascultat! . . .

Candu vorbiá Macsimu cu atâta focu despre copil'a baronului si despre farmeculu ei rapitoriu, lu-audiea bine pe Macsimu suspirandu adancu totu-de-una la numele ei, — si serman'a de ea, la fia-care dintre aceste suspine par' cá simtiea infigandu-i-se in anim'a ei sangeranda, si abié mai avea atâta putere sè se sustina, sè nu cadia de pe lavitia afara de sine.

Dar nime nu-i observà durerile aceste tainice si sfasiétóre, cáci toti ochii erau indreptati numai a supra lui Macsimu si Petru.

Pop'a Simu lu-ascultase uimitu pana in capetu pe Macsimu si erá incantatu acum de anim'a nobila a lui Petru si de curagiulu raru alu lui Macsimu.

— Dragii mei, — li-díse apoi cu bucuría si mandría, — voi amendoi sunteti demni de iubire si lauda. Dumnedieu sè vi deie la amendoi binecuventarea sa cerésca! . . .

In momentul acést'a se deschise rapede usi'a casei si vedemu intrandu cu nestem-

peru pe Vasilia, maciucasiulu Curtii Domnesci.

Maciucasiulu Vasilia sciea de Macsimu, cà dinsulu e aci. Dar nici nu presupunea, cà va aflá acum si pe Petru aci

Si la diarirea acestuia lu-vedemu pe Vasilia chiar si tresarindu.

— Petre! . . . De ce ai venitu si tu aci!

— E reu! — respunse dinsulu. — Trebuie sè fugiti indata, càci deca nu, amendoi sunteti perduti! . . .

— Sè fugimu? . . . Noi sè fimu altu-cum perduti? — repeti cuvintele aceste infricosiate Macsimu.

O spaima i cuprinse pe toti.

— Da, sè fugiti! — li duse Vasilia. — La curte au datu de urm'a vóstra! Sbirii baronului acusi voru sosí aci, cà sè ve prinda si sè

George Sand.

— i duse Vasilia indata in tresarirea sa si cu unu tonu plinu de durere.

Si la cuvintele si tonulu acest'a durerosu toti se uitara suprinsi la Vasilia.

Si-apoi la vederea faciei lui Vasilia, care erá plina de o ingrigire si temere miscatória, cu totii devenira in neliniscea cea mai mare.

— Ce e, Vasilia draga, — lu-intrebà Petru.

ve duca legati! . . . Nu mai pierdeti dar nici o clipita! . . . Fugiti! . . .

Spaim'a tuturoru deveni si mai grozava.

Vasilia inse, a carui anima tare nu se indoiá nici de spaima nici de dureri, nu i lasà nici o clipita sè mai traganésca.

Si bietii frati, Macsimu cu Petru, cari abié se vediura, abié mai avura acum atât'a timpu cà sè se mai imbratisieze odata, sè mai

sarute odata pe mam'a loru iubita, si i vedemu apoi, pe Petru pedestru, ér pe Macsimu calare in nóptea acést'a furtunósa perdiundu-se curendu in plóí'a ce versá cumplitu si in intunereculu ce erá mai negru decâtu mur'a.

Vasilia inca se indepartà rapede catra Curte

Serman'a mama Ana remase desperata si cu faci'a scaldata in lacrimi.

Dar durerile cele mai sfasietórie se vedea cà le simte biét'a copila Iléna.

Se parea cá si candu in durerile ei i s'aru frange acum anim'a. Si nu erá mirare dara, déca dins'a suferiá acum mai tare decâtu nana-sa Ana, càci anim'a acesteia de câte-ori s'a mai frantu deja, pe candu anim'a Ilenéi acum avea prima-óra sè se franga.

Arborele care a imbetranitu si trecutu prin mai multe tempestàti si vijelii turbate, nu mai póte simti atátu de greu loviturile aspre ca unu ultoiu gingasiu, pe care si unu ventuletiu usioru lu-póte frange si smulge din radecin'a sa.

Si pe fraged'a copila Ana nu o ajunse acum numai unu ventuletiu usioru, ci d'odata unu viforu cumplitu! Suspinele ei erau cutremuratórie ca si orcanulu infioratoriu, si lacrimile ei erau rapedi cá torentulu innundatoriu! . . .

Chiar si desperat'a mama Ana, care insa-si avea trebuintia de mangaierea altuia, se sparià de durerile imense ale Ilenéi, si alergà la dins'a spre a o molcomí.

— Iléna draga, — i díse, — nu mai plange! Ti-va fi numai reu! . . .

— Oh, nana draga, — lamentà biét'a copila, — lasa-me sè plangu. Las' sè-mi fia reu. Las' sè moriu! . . . La ce sè mai si traiescu? . . . candu elu m'a uitatu . . . candu elu nu me mai iubescé! . . .

— Cum poti tu díce acést'a? . . . Tu te insieli, drag'a mea! Elu si-acum te iubescé! . . .

— Oh nu, eu nu me insielu, nana draga, càci elu m'a insielatu! . . . Oh . . . Dumni'a ta, nana draga, nu i-ai vediutu si nu i-ai simtitu privirile si sarutàrile lui reci ca ghiati'a, de anim'a si sufletulu mi se inghiatiau de ele! . . . Si nu l'ai vediutu apoi cà cu ce focu vorbiá dinsulu despre copil'a baronului pe care a mantuitu-o si pe care o numiá unu angeru de frumósa! . . . Oh . . . nu, dumni'a ta, nana draga, nu i-ai auditu apoi nici suspinele cari i esiau din anim'a si pieptulu lui, de câte-ori

numiá numele acestei domnisióre. . . Si ah! . . . Nu ai simtitu dumni'a ta apoi, cà vorbele si suspinele aceste ale lui erau pentru mine cutite junghietórie si tresnete mimicitórie, de erá sè cadu lesinata la pamentu! . . .

Si dupa cuvintele aceste lacrimi si mai ardietórie si suspine si mai innadusitórie o cuprinsera pe neconsolabil'a Iléna.

Serman'a Ana o priviá incremenita si nu sciea ce sè-i mai dica?

— Oh, nana draga, — continuà apoi Iléna, — dumni'a ta diceai, cà visulu meu ce l'am avutu si ti l'am povestitu a fostu nebunu! Diceai cà nu se póte tëlcuí. Si vedi! . . . Acum s'a tëlcuitu de sine! . . .

— Ce graiesci tu? . . .

— Asié e, nana draga, visulu meu infri-cosiatu s'a tëlcuitu de sine! . . . Óre velulu acel'a lungu si negru nu sunt óre hainele lui insinorate si negre? . . . Óre chipulu acel'a cioplitu si frumosu, de care nu se putea dinsulu despartí, nu e óre copil'a frumósa cá unu angeru a baronului? . . . Si in hainele aceste ale sale negre cá velulu nu e óre anim'a si iubirea lui catra mine rece cá mórtea? . . . Si nu m'a uitatu elu óre, candu acum s'a dusu, m'a lasatu, fara cá numai unu singuru cu-ventu sè-mi mai dica . . . fara cá sè se mai fi uitatu macaru . . . la . . . mine?

— Nu crede, — o mangaià plangand'a Ana, — càci visulu teu e minciunosu! . . . Déca ar fi adeveratu, atunci ar fi trebuitu sè me sugrume pe mine . . . sè cadu lesinata din manile lui . . . si-atunci ar fi trebuitu sè fuga elu si sè piéra dinnaintea nóstra hohoritu si batjocoritu de o multime de insi . . .

Ací Ana se intrerumpse.

Dins'a observà acum cà serman'a Iléna lesinase de durerile ei imense si cà nu o mai ascultá.

Si dins'a se cutremurà atátu de adancu la vederea acést'a, de i se parea cà si cu dins'a incepe cas'a a se invêrti, si cadu langa nefericit'a Iléna.

Intr'aceste Petru ajunse deja la campulu liberu si nu peste multu si intre codri nepenetrabili, unde nu avea mai multu de a se teme de persecutori.

Macsimu inca se aflá deja afara de satu.

(Va urná.)

Mihaiu Cirlea.

RANELE NATIUNII.

— Romanu, de IOSIFU VULCANU. —

(Urmare.)

Ori câtu de mare erá dorulu seu de resbunare, totusi acuma incepea a-i paré reu, cá comitele supremu tocmai pe dinsulu l'a insarcinatu cu acésta missiune, si cá elu a primitu-o. Ar fi fostu multu mai bine, déca ar fi vinitu altulu in loculu lui, care n'a avutu asiá reminiscintie delicate, sè fia indeplinitu acela acésta insarcinare si astu-felu sè si fi pututu resbuná prin man'a altuia.

Dar acésta remuscare nu durá multu. Pista si-aduse a minte, cá de la esecutarea acestei ordonantie atérna inaintarea sa in oficiu, dóra chiar si man'a Irmei, prin urmare totu viitoriulu seu, tóta fericirea sa.

Si la momentu i disparura din suvenire tóte aducerile a minte din trecut, si se simtiea destulu de tare a infruntá ori ce neplacere i s'ar ivi in cale.

— Si in fine, — si-dise elu, — eu sum diregatoriu; trebue sè me supunu siefului meu. Comitele supremu m'a esmisu; ordonanti'a lui e lá mine. Cauta s'o indeplinescu.

Si dupa aceste meditatiuni éra si imbracá o fatia mai vesela.

Erá chiar bine, cáci sosira mai la Pruneni.

Treceau tocmai pe langa cimiteriu. Pista, cá desteptatu dintr'unu visu neplacutu, nu cutediá a privi intr'acolo, deci si-intórse fati'a in alta directiune.

Inse comissariulu de siguritate din contra se uitá cu curiositate spre cimiteriu, cáci unu monumentu frumosu i atrase atentiunea.

Erá o cripta familiara, nu de multu gatata, care escelandu intre celelalte cruci simple atragea atentiunea ori carui trecatoriu, si cu atátu mai vértosu cáci reprezintă o frumósa lucrare a architecturei.

— Én uita-te, domnule, — dise comissariulu catra Pista, — ce monumentu frumosu e acel'a!

— Da, — respunse acest'a, fara cá sè arunce vr'o cotitura de ochi intr'acolo.

— Óre a cui e?

— Nu sciu.

Dar elu sciea bine.

— Paguba. E fórtre frumosu . . .

Intr'acoste trasur'a sosi totu mai aprópe de monumentu.

Comissariulu reluá vorb'a :

— Ah! Éta langa monumentu si o dama. Ea este in doliu. Ingenunchia si se róga lui Dumnedieu. Mare mangaiere si alinare sufletésca consiste intr'o rugatiune. Serman'a! De siguru anim'a ei a simtitu mare durere prin perderea acelei fiintie de sub gl'a mormentului. Dar dta nici nu te uiti intr'acolo.

In adeveru Pista nici nu-si intórse privirea catra mormentu. Nu cutediá sè se uite spre elu. Se temea, cá va zarí acolo pe cine-va din famili'a lui Albinescu, care lu-va insultá. Se temea a vedé monumentulu, cáci acel'a i parea o acusatune viua, cá si candu inscriptiunea de pe elu ar anuntiá lumei, cá dinsulu a sapatu acestu mormentu. Se temea a-lu vedé, cáci i-ar fi parutu, cá vede pe insa-si Aurora, amenintandu-lu cu degetele si sioptindu in tonu suprapamentescu: „Tu m'ai asiediatu aice!”

Cáci elu sciea, cá monumentulu acel'a este alu Aurorei!

Si comissariulu continuá :

— Éta dam'a se scóla. Ea este o femeia mai de etate. Mortulu de siguru e barbatulu ei, séu fiulu séu fic'a ei. Ori care din acestia, ea trebue sè simtiésca dureri infricosiate. Serman'a!

Si Pista totu nu privi intr'acolo.

— Ah! éta nu m'am insielatu! — continuá comissariulu. Ea s'a intorsu cu fati'a catra noi. O cunoscu. E soci'a lui Albinescu. Si-gelesce fic'a.

Acuma si comissariulu intielese, cá pentru ce nu voi Pista sè privésca intr'acolo. Elu sciea bine, ce relatiune a avutu Pista cu Aurora Albinescu.

Si Pista cu atátu mai vértosu nu privi intr'acolo.

In locu de aceste elu strigá cocieriului :

— Mana mai iute!

Cocieriulu dete sbiciu cailoru si dinsii peste câte-va mominte sosira in satu si se oprira inaintea casei lui Albinescu.

Domnulu casei, audindu sgomotulu, gândi cá i-au sositu óspeti; deci, cá omu ospitalu ce erá, grabi sè iésa spre intimpinarea loru.

Inse ce mare i fu supriinderea, vedindu in trasur'a prima pe Pista cu comissariulu de siguritate din centru si in a dóu'a pe pandurii acestuia!

Numai decátu vediu, cá are sè se astepte la unu actu de violentia.

Pista si comissariulu de siguritate sarira indata din trasura, si se infatiasira inaintea lui Albinescu, carele i salutá cu recéla.

— Domnule, — incepú Pista pasindu inainte, cá sè arete, cá comissariulu de siguritate e numai a dóu'a persóna in acésta afacere, — o trista si neplacuta insarcinare am sè indeplinescu de asta-data.

— Trista si neplacuta dóra numai — pentru mine, — respunse Albinescu seriosu. E bine, ori care va fi aceea, eu me supunu legii.

— Ésti acusatú cá conspiratoriu in contra intregitáti tierii, cá ai intretinutu o corespundintia cu capii partidei revolutiunarie din Romani'a, si cá prin urmare ai niste scrisori compromitiátorie. Eu dara sum esmisu din partea comitelui supremu sè cercetezu tóte scrisorile dtale, si sè confiscu totu ce-mi va paré a fi in legatura cu acésta cestiune. Declaru in fine, cá déca te-ai opune, asiú fi silitu a recurge la ajutoriulu dlui comissariu de siguritate.

— In timpulu de acuma nu me suprinde de felu acésta esmissiune a dtale. Dar nici nu me temu de rezultatulu ei. Viéti'a mea e o carte deschisa, in care ori cine póte sècetéscá faptele mele. Ce-am facutu, am facutu in vederea tuturor, n'am conspiratu nici odata. Pofsimu, esecuta ordonanti'a dlui comite supremu! Nu me opunu. Nu vei avé nici o trebuintia de ajutoriulu dlui comissariu de siguritate.

— Asiá dara vomu incepe numai decátu, — dise Pista.

Albinescu nu respunse nimica. Pista si comissariulu de siguritate intrara. Elu li urmá.

Ori câtu de nesimtitoriu voi sè remana Pista, totusi intrandu in odai'a prima, fu emotiunatu fórtre. Acésta odai'a i remprospetá o memoria totu trecutulu seu. Fia-care obiectu i renviá in multime de suveniri vechi. Aice a petrecutu elu cu Aurora momintele cele dulci, aice si-au marturitu amendoi amorulu, aice a fostu odinióra atátu de fericitu!

Ingreunatu de acésta impressiune voi sè scape

de ea câtu mai curendu, deci trecu iute in odaia vecina. Acolo inse tresari si mai puternicu. Pe parete observâ portretulu Aureoi. Langa portretu erâ unu locu golu. Elu si-aduse a minte, câ mai de multu in loculu acel'a se aflâ aninatu portretulu lui. Acel'a de siguru fu aruncatu si nimicitu.

Intrâ iute in odaia a trei'a.

Abiâ trecu pragulu si se cutremurâ.

— Este ôre visu séu realitate, ceea ce vedu? — se întrebâ elu plinu de spaima. Mórtea Aureoi sê fi fostu numai o poveste? Séu inviata-a dins'a, câ in momintele aceste sê vina a me acúsâ?

In odaia aceea siedeá la o mesutia o copila cam de 17-18 ani. Semenâ intru tôte cu Aurora, încâtu la prim'a vedere par câ erâ tocmai aceea.

Si câ impressiunea lui Pista sê fia si mai seducátoria, Albinescu dişe fetei:

— Aurora, draga, du-te in odaia cealalta, câci am ceva lucru cu domnií acestia!

Aurora!

Ce acusa grozava continea acestu singuru cuventu pentru Pista! In momentul acel'a i-ar fi placutu sê fi fostu departe de acestu locu. I-a parutu fôrte reu, câ a primitu insarcinarea comitelui supremu.

— Asiâ dara Aurora n'a muritu. Ea traiesce, câci éta o vedu inaintea mea! Ea este.

Si cu tôte aceste, elu se insielâ. Copil'a acést'a nu erâ Aurora lui de odinióra.

Aurora aceea a muritu de multu. Ea repausa in cimiteriulu de langa satu. Si nici n'a inviata.

Acést'a Aurora erâ o orfana, nepót'a lui Albinescu, fiic'a fratelui seu, care a muritu dimpreuna cu soci'a sa inca mai de multu.

Arone Albinescu, ne mai avendu alti prunci a-fara de repausat'a Aurora, aduse pe fiic'a fratelui seu la casa sa. Acést'a erâ acuma unic'a mangaiere a lui si a sociiei sale; intr'ins'a vedeau reinviandu pe fiic'a loru, câci nu numai semenâ intru tôte aceleia, dar si numele ei erâ tocmai — Aurora.

Pista nu cutediâ a-i grai nici unu cuventu. Inse nici nu avu timp, câci copil'a — la invitarea parintelui seu adoptivu — esí iute din odaia.

Barbatii intrara in alta odaia. Ast'a erâ cancelari'a lui Albinescu. Aice Pista se oprí. Se simtiea mai liniscitu.

— Te rogu, deschide tôte puiurile, — se adressâ Pista catra Albinescu.

— Éta cheile, — response acest'a. Ti-vei fi aducandu dóra a minte, care cheia unde se potrivece.

Ast'a fu o lovitura aspra pentru Pista. Dar elu se prefacû, câ nu întielese alusiunea. Deci luâ cheile si începû a deschide puiurile mesei de scrisu.

Luâ pe rându tôte scrissorile si le examinâ. Cele mai multe erau niste acte processuale. Le puse éراسi napoi. Nu gasi intre ele nimica compromitiatoriu.

Apoi urmara epistolele. Albinescu ducea o corespundintia fôrte respandita. Numerulu epistoleloru erâ mare.

Vediendu, câ Pista incepe sê le cetésca, Albinescu se apropiâ de elu si i dişe:

— Dar acele sunt niste corespundintie familiare. Ce te privescu?!

— Tocmai aceste potu sê fia cele mai compromitiatorie. Dar acuma nu este timp sê le cetescu

tôte. Le voiu impachetâ, si sigilate le voiu predâ comitelui supremu.

Si elu începû a le impachetâ.

— Nu me opunu. Protestezu inse pentru violarea sanctuariului meu familiaru. Ceea ce faci, revólta simtiemintele cele mai delicate ale unui omu, — dişe Albinescu plinu de indignatiune.

— Se pôte, — response Pista. Dar eu nu disepunu, ci numai esecutu vointi'a mai-marelui meu.

— Séu, câ esti numai unu instrumentu, — dişe Albinescu cu dispretiu.

Si acestu tonu iritâ pe Pista.

— Domnule, — dişe elu, — alege-ti cuvintele! Eu am instructiuni stricte, si totusi n'am procedatu astu-felu fatia de dta. Moderéza-te dar!

— Cauta-ti de lucru conformu instructiuniloru primite! Nu primescu nici o gratia de la dta, — response Albinescu mai iritatu.

— Apoi fia dar asiâ!

— Numai iute. Sê termini câtu mai curendu insarcinarea dtale.

Si Pista urmâ a cercetâ scrissorile.

De odata dete de unu plicu micu de epistole, infasiurate in o panglica ros'a.

Albinescu vediendu, câ Pista luâ in mana acelu plicu si începû a-lu desface, esclamá plinu de durere ofensata:

— Poti sê duci tôte de la mine, inse odata cu capulu nu voiu suferi sê me lipsesci de aceste epistole.

— Pentru ce?

— Ele mi-sunt o suvenire dulce a timpului fiericitu, candu fiic'a mea inca traia.

Intr'aceste Pista desfacû legatur'a. Privi in epistole si tresari. Acele erau epistolele lui de amoru adressate Aureoi. Si fia-care erâ insotita de notitiele ei. Dins'a candu capetâ vr'o epistola de la elu, totu-de-una facea observatiuni pe aceea cu cerus'a la unele espressiuni dintr'ins'a, ma câte odata concipiâ respunsulu indata pe dosulu acelei epistole.

Pista le ceti adancu emotiunatu, si totu trecutul se remprospetâ in memori'a lui. Nu fu in stare a grai nici unu cuventu.

Le puse dara in tacere éراسi la olalta. Le legâ, si-fara sê dica o vorba — predete pliculu lui Albinescu.

Privirile loru se intelnira.

Câta espressiune erâ in acele! Cu tôte aceste inse nici unulu nu intrerupse tacerea.

Comissariulu de siguritate, vediendu acést'a, voi sê facea fine acestei situatiuni grele, deci dişe lui Pista:

— Ai incheiatu, dle jude administrativu?

— Da, — response Pista. Inse numai o parte; cealalta, si inca cea mai neplacuta, are sê urmeze acuma. Domnule Albinescu, am ordinulu sê te ducu cu mine la dlu comite supremu.

— Va sê dica, sê me arestezi? E bine, in timpulu libertâtiloru de acuma nici acést'a procedura nu me suprinde. Sum gata. Putemu sê plecâmu indata.

— Va fi totusi bine sê-ti impachetedí niste haine, pentru eventualitatea déca ai remané mai multu timpu acolo, — observâ comissariulu de siguritate.

— Se va ingrigí soci'a mea de cele trebuinciose, — response Albinescu. Haidamu!

Si ei plecara.

Albinescu voiá sè plece câtu mai curendu, mai nainte de a se rentorce soc'á sa din cimiteriu, cá ea sè nu védia escortarea lui si astu-felu sè fia crutiata de impressiunile unei dureri cumplite.

Dar insedaru! Pe candu dñsii tocmai esira, in usia se 'ntelnira cu dóm'n'a Albinescu, care viniá de la momentulú ficei sale, adancita in gele, imbracata in doliu profundu.

Indata ce dñs'a vediu pe judele administrativu Zimbranu, pe commissariulu de siguritate si pe cei patru panduri ai acestuia: se spariá grozavu, sciindu, cá acestia de siguru au vinitu sè indeplinésca unu actu fatalu.

Ea fugi dara cá scósa din minte catra sotiulu seu si strigá in tonu desperatu:

— Ge-i, pentru Dumnedieu?

— Nimica, drag'a mea, — grabi a o aliná barbatulu. Nu te spariá! Me ducu putintelu cu domniú acestia la comitele supremu.

— Hah! -- strigá ea — dñsii vreu sè te aresteze! Nu te lasu, nu te lasu! Séu duca-me si pe mine! Si ea lu-imbratisiá cu convulsione.

— Dar tu nu poti vini cu noi! — o linisciá barbatulu ei.

In momentulú acest'a usi'a se deschise si Aurora spariata alergá la ei.

— Vina, scump'a mea, — i dise dóm'n'a Albinescu, — ajuta-mi! Tu ai perdutu pe parintele teu, si éta acesti ómeni fara sufletu vreu sè-ti rapésca si pe alu doile tata. Nu lasá! Opune-te si tu cu mine!

Si dóm'n'a Albinescu cu o mana imbratisiá pe barbatulu ei, éra cu alt'a pe Aurora.

Aurora inse nu fu in stare a grai nici unu cumentu. Lacrimile o inundara si capulu ei cadiu pe sinulu parintelui seu adoptivu.

Albinescu tineá acuma pe sinulu seu de o parte pe soc'á sa, de alta pe fic'á sa adoptata, cari amen-dóue plangeau sfasiatoriu.

Albinescu insu-si abiá si-putú conteni lacrimile.

Grozava scena!

Pista inca fu emotiunatu, dar se stapani iute si dise:

— Domnule Albinescu, n'avemu timpu de perdutu. Poffimu, suie-te in trasura!

Si Albinescu voi sè pasiésca inainte. Inse femeile lu-impedecara.

— Nu te lasu! — strigá soc'á sa.

— Mai bine sè moru eu! — dise Aurora.

Dar nici aceste tipete nu inmoiara anim'a lui Pista. Si-aduse a minte, cá de nu va esecutá bine ordonanti'a comitelui supremu, totu viitoriulu seu va fi periclitatu. Se 'ntórse dara catra dame si le dise:

— Onorabile dame, lasati pe dlu Albinescu sè vina cu noi, cáci la din contra asiú fi silitu a intrebuintiá ajutorulu acestoru panduri.

La aceste cuvinte dn'a Albinescu si-innaltiá capulu, sterse lacrimile si dise cu demnitate:

— Scéu cá ai fi capabilu a te dejosí la astu-felu de brutalitate. Inse nu-ti voiú dá ocaziune sè poti esclá. Éta nu me opunu. Duceti pe barbatulu meu! Eu inca voiú vini numai decátu dupa elu.

Apoi si-sarutá barbatulu, si adressandu-se catra Aurora, i dise:

— Nu plange nici tu, fic'á mea! Bunu e Dumnedieu, si va ascultá rugatiunile nóstre! Nu plange!

Albinescu, voindu sè se termine câtu mai curendu acésta scena, se despartí iute de ele si se urcá in trasura. Pista ocupá locu langa elu. Commissariulu vis-á-vis. In cealalta trasura se urcara pandurii.

Si ei pornira.

Dar in momentulú plecárii durerea dnei Albinescu éra si erupse. Ea nu se mai putú stapani. Si-aredicá man'a catra Pista, si amenintiandu-lu, strigá dupa elu:

— Bata-te Dumnedieu, sè te bata!

Pista vediu man'a amenintiátoria, si i pareá cá vede unu palosiu de flacare; audi tonulu, si i pareá cá aude sunetulu unui angeru resbunatoriu.

In momentulú acest'a inse nu-i érá iertatu sè deie espressione impressiuniloru sale. Elu dara se uitá in alta parte, si ordoná cocieriulu sè mane mai iute.

Peste câte-va minute apoi ambele trasure disparura din vederea ochiloru celoru dóue femei.

XIII.

Amicii vechi.

Asiá evenimentu mare nu s'a petrecutu in acelu comitatu de candu e lumea, si mai alesu de candu si in tier'a nóstra s'a inauguratu er'a libertátiloru moderne.

S'a descoperitu o conspiratiune politica de cea mai mare insemnatate, care tindea sè atace intregitate tierii.

S'a arestatu capulu aceleia, Albinescu!

Grozavu! Importantu!! Ne mai pomenitu!!!

Albinescu, de si cu vederi politice opuse multora, se bucurá totusi de unu respectu necontestabilu, cáci érá unu omu de omenia, unu caracteru nepetatu.

Adversarii lui politici lu-considerau dreptu unu ultraistu fanaticu; inse toti érau de parerea, cá ast'a e parerea lui, de aceea in luptele politice lu-atacau, inse afara de aceste elu numerá multi amici chiar si dintre unguri.

Elu érá unu omu cu védia...

Inse, éta cá fulgerulu se lati prin comitatu scirea despre arestarea lui. Si acést'a scire spunse tuturor unguriloru fara crutiare: Voi v'ati amagitu! Albinescu a fostu unu agentu platitu, capulu unei conspiratiuni anti-patriotice, unu tradatoriu de patria!

Da, da! Nu mai este nici o indoieála! Comitele supremu de siguru s'a convinsu despre acést'a, cáci la din contra n'ar fi compromisú in asiá mesura mare pe acestu omu, nu l'ar fi arestatu.

Acésta scire implú de fiori pe toti ungurii din comitatu. Audindu acést'a despre Albinescu, ei nu mai aveau incredere nici intr'unu Romanu; despre fia-care credeau, cá e in legatura secreta cu elu, unu daco-romanistu, unu conspiratoriu in contra intregitátii tierii.

Si acésta nencredere a loru se mai mari si prin aceea, cá dupa arestare numai decátu se respandi prin comitatu scirea, cá mai sunt compromisú si alti Romani.

(Va urmá.)

S A E O N U

Calindarului septemanei.

Duminec'a 3-a dupa Rusalii, Evang. Mateiu Cap. 6 st 22—35.

Dumin.	13	25	Sta Mart. Akilina si Sf. Tripiliu.
Luni	14	26	Sf. Prof. Eliseu si Sf. Par. Metodi.
Marti	15	27	Sf. Par. Amos.
Mercuri	16	28	Sf. Par. Tishon Ep. Amath. din Cipru.
Joi	17	29	S. S. Mart. Emanuel Savel si Ismail.
Vineri	18	30	Sf. Mart. Fevronia.
Samb.	19	1	Cuv. Par. David din Thesalonicu.

George Sand.

(Portretulu pe pagin'a 281.)

Precum s'a anuntiatu in nrulu trecutulu alu „Familiiei,” renumit'a romantiera franceza, George Sand, Aurora Amandine Dudevant, a repausatu la 8 iunie pe insul'a Majorca.

La mörtea acestei celebritäti literarie, töta diuaristic'a se ocupa de activitatea ei pe terenulu literariu. Prin aceste sire vinimu si noi a ni implini datori'a.

George Sand a fostu un'a din cele mai interesante aparintie ale literaturii franceze in secolulu acest'a. Ea a adusu idei nöue in literatura, de si acele erau cam escentrice, si a lucratu petrunsa de o seriozitate santa, nisuindu spre unu scopu ficsatu, cu töte cá acest'a a remasu totu-de-una departatu in negur'a spaciului.

Ea a fostu o creatura a fantasiei. S'a adancitu cu totu sufletulu seu in tablourile sale pistritie; dins'a iubiá aceste figure si se insufletia pentru ele; numai in lumea loru fantastica se simtieá fericita, si — precum ins'a-si ni-o spune in autobiografi'a sa — spiritulu si mintea ei nici odata nu avea bucuria mai mare, nici odata anim'a ei n'a gustatu o placere mai dulce, decâtu atunce candu siedeá la mäs'a ei de scrisu, componendu romanuri, acele povesti sociale, in cari vedea realizandu-se visurile sale iubite, figurile realiste cu alurele fantastice si genialele sale capete de femeia cu ideile ei cutediatorie.

De nenumerate ori ea s'a descrisu pe sine insa-si in figurile sale. Ea a fostu unu geniu si Goethe a disu despre ea: „Intr'ins'a revedu vechiulu adeveru, cá este unu blastemu alu ceriului, deca unu capu femeiescu are genialitate...” Asiá e, unu blastemu. Ea a scrisu si a povestitu, a trecutulu prin mii de vârtejuri ale vietii, nici odata impacata, nici odata indetulita; chiar si fericirea ei la naratiune n'a fostu döra decâtu o amagire, care in anii din urma pare cá a si disparutu de totu.

Ea a scrisu multe teme socialista-filosofice si a propusu in romanurile sale teorii socialiste. Döria emancipatiunea femeiloru, a caroru miseria o zugravia, si pentru a caroru innaltiare palpitá anim'a ei.

Insa-si a trecutulu prin töte scolile de sufrintie ale femeiloru. Dins'a a crescutu in niste impregiurari familiare förte ciudate; mama-sa o uria si ea n'a pututu scapa de tutel'a ei; tribunalulu a pronuntiatu sentintia, acordandu mamei töte drepturile a supra fiicele sale.

In sfirsitu ea se marita, spre a scapa de mama-sa, si capeta unu barbatu, care nu o pricepea, care pentru ideile ei innaltu-sboratorie avea numai batjocura, si pentru insufletirea ei — numai cáte unu surisu, si care o trata cá pe o smintita. Dupa aceste ea a suferitu multu, si sub impressiunea acelora a scrisu o mica biblioteca, spre a usiora si a ajuta miseri'a sociala a femeiloru

Dins'a destepta multi colegi de principie. Cuvintele ei inspirate de entusiasmu insufletira multe condeiuri, spre a lucra pentru dreptulu femeiloru. Ea crea o literatura intriga si astu-felu innaltia förte multu prestigiulu luptatoriloru pentru dreptulu femeiloru.

De alta parte compromise prin ins'a-si persón'a sa acesta cauza, cáci identifica emanciparea femeiloru cu propriulu seu traiu de aventure. In adeveru, ea se emancipa, in intiesulu celu mai picantu alu conventului. In venele ei curgea sange tiganescu, — tata-seu Dupin, a fostu unu fiu alu maresialului Mauritiu de Saxonia si alu unei nascute tiganice, — deci o inclinatiune naturala o impingea spre aventure; ea era escentrica si predomnita de capriciele momentului. Multu timpu a purtatu haine barbatesci si urma töte directiunile indicate de anim'a sa. Relatiunea ei cu Alfredu de Musset, Fr. Liszt, Chopin — e cunoscuta de töta lumea. Fia-care e cáte unu romanu de amoru. Multe trebe se i se ierte, cáci a iubit multu! . . .

In literatura a aparutu cu unu romanu scrisu in societate cu Juliu Sandeau. Inse acelu romanu n'a facutu mare efect. Ea se desparti de Sandeau, rezervandu-si numai jumetate din numele seu, si astu-felu aparü éra in literatura sub pseudonimulu barbatescu „George Sand“, pe care l'a tinutu pana la mörte si sub care o cunosce töta lumea civilisata.

Scrierile sale facura efect, — si acele multu timpu apareau pentru prima-öra in „Revue des deux mondes“, — mai tardiu fondá ins'a-si o revista, asiá numit'a „Revue independante.“

Ideile ei filosofice si teologice sunt mai bine esprimite in novel'a sa „Spiridion“ si in lucrarea sa fantastica „Les sept cordes de la lyre.“

Dupa revolutiunea din fauru 1848 incepü a se ocupa si de politica, scrise articoli de fond, manifeste catra poporu, ma fondá ins'a-si o föia politica de septemana; inse vederile sale politice nu avura mai mare efect decâtu acesta föia, care inceta indata in lun'a prima. In urmarea acesteia se si lasá cu deseversire de politica, si se ocupa numai de scriere de romanuri.

Numerulu romanuriloru sale se urca la duzine. Multe din acele nu facura vr'unu efect mai mare, — multe inse obtinura unu resultat grandiosu, se traseru in mai multu editiuni si se traduseru in töte limbele, cari au o literatura considerabila. In unele dins'a arunca societätii manusi'a de lupta; putine au unu sfirsitu impacuitoriu. Unele romanuri ale sale se incheia cu unu ce clairoscur poeticu de o frumstia artistica incantatoria, in cátu ni pare reu, cá prin acést'a eroii acelora devinu niste figure förte abstracte.

Activitatea ei literaria s'a estinsu pe terenuri felurite si fôrte multe. Afara de romanuri, novele, cestiuni politice, disertatiuni sciintifice si conversatiuni foiletonistice, a scrisu si piese teatrale, aceste inse nu facura efectu mare. Nici nu mai scrise apoi.

Stilulu ei e curgatoriu, pregnantu, accentuatu, de multe ori pré accentuatu, dar totu-de-una stralucitu si insufletitu de foculu inspiratiunii. Ideile ei potu sè sparie pe unii, inse stitulu ei atrage pe toti, si chiar inimicii ei voru trebui sè recunôsca acuma la mórtea ei, cà : „Ea a fostu unu mare talentu, o femeia geniala.“

Francia va si fi recunoscatória. Adunarea natiunala a decisu a i se face unu monumentu. Èr istori'a literaturii inca va trebui sè aduca tributulu recunoscintei talentului seu poeticu, spiritului seu barbatescu si nobilei sale nisuinte.

George Sand a muritu in etate de 72 ani.

Spinu Ghimpecu.

B o m b ó n e.

„Antigone“ tragedi'a scrisa inainte de 2300 de ani de Sophocles nu de multu s'a jocalu in teatrulu lui Laube in Viena.

— Cum ti-place? — intrebà unulu din publicu pe vecinulu seu.

— E bunisióra, — respunse acel'a, — dar sunt in ea multe pe cari la cunoscu din alte piese.

*

Scen'a se petrece intr'una din stradele cele mai strimte ale Londrei. Doi englezi — povestesc „Telegrafulu“ diu Bucuresti — se intalnescu acolo, fia-care in trasur'a sa; nu le este posibilu nici de a trece nici de a-si cedà unulu altuia loculu.

Fia care din ei aprinde flegmaticu o tigare, apoi a dáu'a, apoi a trei'a.

Tigàrile terminate, unulu din ei scóse din busunaru o enorma gazeta si incepe sè citésca; celu-laltu englesu atunci ia cuventulu :

— Aveti, credu, de cititu celu putinu pentru trei óre, nu e asià? Candu veti finì, faceti-mi placerea de a-mi imprumutà si mie diarulu.

Acest'a atunci nu se mai putù tiné si întórse indata trasur'a; onórea inse fiindu nevatemata, elu erà invinsu de unu englesu.

CE E NOU?

Camer'a deputatiloru, incheiandu la 16 l. c. siedintiele sale meritiale, la 20 fu prorogata prin mesagiu regescu.

Din Constantinopole in fia-care di sosescu telegrame suprindietórie. Asià, dupa incheierea nrului trecutu a sositu scirea, cà unu beiu, cu numele Hassan, intrandu cu sil'a in domiciliulu lui Mithad pasia, unde tocmai se tinea consiliu ministerialu, a ucisu pe ministrulu de resbelu Hussein Avni pasia, si pe ministrulu de esterne Raschid pasia. Ucigatoriulu a dáu'a di fu spendiuratu.

Alegeriile in Romania pentru camer'a deputatiloru s'au incheiatu. Precum anuncia telegramele, guvernulu, adeca partid'a nationala liberala, a obtinutu majoritate in tóte colegiurile.

Alegàrile militare la Bucuresti s'au tinutu la 2 juniu, pe teremulu hipodromului Jockey-clubului romanu, fiindu de fatia si Domnitoriulu cu Dómn'a si principess'a de Vidu.

Letargia estraordinara. „Le Messenger du Midi“ ne spune cà la Cette s'a intemplat unu casu de letargia estraordinara. E vorb'a de unu copilu bolnavu deja de mai multu timpu si la care tóte semnele esterióre de viétia au disparutu de odata. Acésta stare prelungindu-se, a presentatu tóte caracterile mortii. Parinti au facutu atunci declaratiunea de mórte la oficierulu stàrii civile. Din fericire, mediculu insarcinatu cu constatarea mortii a venitu sè-i desamagésca. Elu a recunoscutu, cà corpulu nu presentá nici de cum recél'a cadaverica, dar cà erà o suspensiune a viétii in urm'a unei letargii. Dupa recomandatiunea sa espresa, inmormentarea a fostu amanata peste termenulu legalu. Dupa 48 óre, copilulu a revenitu la viétia si acum se afla intr'o completa sanetate. (Telegr.)

Flamur'a lui Hymen.

Dlu Radu Jantea, invetiatoriu primariu in Abrudu, in joi'a dupa Rusalie si-a serbatu cunun'a cu domnisiór'a Eleonora Cumanu, fiic'a repausatului Constantinu Cumanu, fostu asesoru la judecatori'a din Abrudu.

Biserica si scóla.

Conferintia in cauza bisericesca. Luni la 10 juliu se va tiné in Timisióra o conferintia bisericesca in privinti'a necessitatii, oportunitatii si modalitatii d'a infintià o episcopia séu diecesa romana in Timisióra, séu de ocamdata macaru si numai unu consistoriu de sine statatoriu.

Dlu dr. Ioanu Nichita, advocatu in Zelau, a donatu bisericeii din Doba-mare si Doba-mica in Selagiu o gradina cu pamentu aratoriu.

Societati si institute.

In 6 juniu s'a tienutu, dar numai acuma ni se scrie, in frumós'a comunitate romana Vinerea (scaunulu Orestiei) adunarea despartimentului IV a Asociat. transilv. — Adunarea fu bine cercetata mai alesu de poporu, si avù resultatu imbucuratoriu. — I. V. Barcianu a tienutu unu discursu popor. „despre treb'a militara“, si Zevediu Muresianu o disertatiune „despre beutur'a vinarsului si urmàrile ei.“ — Adunarea viitória se va tiené la Poian'a (scaun. Mercurii.) — Banchetulu a fostu cordialu. (Dar resultatulu materialu? Red.)

Societatea Alexi-Sincaiana. In 8 junie dupa invocarea ajutoriului spiritului Santu soc. „Alexi-Sincaiana“ sub conducerea Cl. Domnu conducatoriu Atanasiu Demianu prof. de s. teologia, se constitui de nou alegandu-si oficialii necesari spre a-si continuà activitatea si in alu VIII-lea anu alu esistentiei sale, si a nume : de pres. Aug. V. Mertiaru teol. an. III; v.-pres. Simeone Popu teol. an. II; not. coresp. Ioanu F. Negruti teol. an. II; not. siedint. L. Bas. Ghetie teol. an. I; cassariu Alesandru Popu teol. an. III; contrl. Ioanu Comanu teol. an. I; bibliot. Mihailu Cherebetiu teol. an. II; archivariu Ioanu Marcu teol. anulu I.

Literatura.

„Revist'a Pedagogica“, organu pentru respandirea sciintiei educative si instructive, ce ese la

Bucuresci de două ori pe septemana, redactata de dn'a Maria I. Casabianu, in lun'a viitoria va incheia anulul primu alu cursului seu. Recomandam acesta intreprindere atentiei invetiatorilor nostri; ea are in frunte ca devisa cuvintele „educatiune nationala“ si consta pe unu anu 10 lei. Articolulu din fruntea foi noastre inca e reprodudu din „Revist'a Pedagogica.“

Unu nou diariu politicu a aparutu la Bucuresci. Titlulu lui este „Luptatorulu.“ Nu l'amu vediutu.

„**Jidovulu talmudistu**“, tradusu de teologii romani din Budapesta, s'a pusu de nou sub tipariu. Pretiulu 60 cr.

Diariulu celu mai vechiu. „Rappel“ ni spune, ca celu mai vechiu diaru esistentu este „Gazeta de Pekin“ care numera mai multu de 1000 ani de esistinta. Ea e o foia de diece pagine cu scortie galbene. Nu are nici anuciuri, nici noutati de casatoria seu morte, nici articole, nici fapte diverse, nici abonati. Elu nu contine de catu avisurile oficiale ale guvernului.

E c o n o m i a.

Esperintiele pentru distrugerea floeserei nu incetaza. Pana asta-di sulfocarbonatii alcalini si inundatiunile s'au aflatu, ca suntu mijlocele cele mai bune. La rondulu seu d. da Lavergne, vine si recomandedia coaltarulu, a caruia actiune contra floeserei o studieza de la 1873. Acum intr'unu memoriu presintatu Academiei de sciintie din Paris arata, ca rezultatulu esperintieloru sale este catu se pote de multamitoru. Vitiele spoite cu pecura de pamentu s'au vindecatu; sanetatea foiloru si a productelor au permis se dobendesa o recolta multamitoria.

Invitare de prenumeratiune

la

„F A M I L I A.“

Incheiandu-se acusi semestrulu primu alu anului curentu, rugam pe toti amatorii de beletristica se binevoiesca a ne spriginu in semestrulu viitoriu.

Programa noua nu damu. Trecutul de unu spre-diece ani si jumetate alu foi noastre este o programa speciala si cunoscuta.

Frundiariti acele tomuri, si veti vede nisuintia noastra, care s'a manifestatu totu-de-una conformu spriginului cu care amu fostu onorati, care inse totu-de-una a avutu aceea-si tinta: desceptarea culturai nationale.

Vomu procede totu pe acesta cale. Si spre acestu scopu avemu ajutoriulu unei frumoase cununi de colaboratori pentru tote ramurile foi noastre.

In semestrulu viitoriu se va decide si sortea novelor concursuale, si de cumva vr'una se va gasi demna de premiata, aceea se va publica in foia noastra.

Romanulu „Ranele Natiunii“ se va incheia in treiluniulu viitoriu, si-apoi vomu incepe publicarea unui romanu nou, intitulatu :

„Vulturii Bosforului“,

de Raoul Navery, tradusu din limb'a francesca de dlu G. Trifu. Acestu romanu, precum areta si titlulu, are se fia forte interesantu, mai alesu si in fati'a evenemintelor ce se petrecu in Orientu.

Totu in acestu semestru vomu mai publica unu nou romanu de Jules Verne, intitulatu :

„In giurulu lunei“,

care fiindu continuarea romanului „Caletoria de pe pamentu in luna“, publicatu in acestu semestru, descrie sortea caletorilor din glontiu.

Pentru poesii si novele originale, dar si pentru celelalte rubricale ale foi nostri, afara de colaborarii nostri de pan'acuma si altii au avutu bunetatea a ni promite concursulu loru.

Ilustratiuni vomu publica si de acuma inainte in fia-care luna doue, de va fi cu putintia si mai multe.

Rogamu pe toti amicii acestei foi se o recomande si altora, era abonantii nostri binevoiesca a-si rennoi abonamentulu pana la finea lunei curente, ca nu cumva se li se suspendeze espedarea foi, caci numai acolo se va tramite cari si-au rennoitu abonamentulu si au platitu inainte.

Abonaminte a conto nu se primescu de la nimene.

Pretiulu de prenumeratiune :

Pentru Austro-Ungaria :	Pentru Roman'a :
pe unu anu . 10 fl.	Pe unu anu . . . 2 #
pe 1/2 de anu . 5 fl.	pe 1/2 de anu . . . 1 #
pe 1/4 de anu . 2 fl. 70 cr.	

Colectantii primescu dupa 5 esemplare unulu, in semnu de recunoscintia.

Favoruri pentru abonantii nostri !

La redactiunea noastra se afla de vendiare urmatoarele opuri :

„*Sclavulu Amoralui*“, romanu originalu de Ios. Vulcanu, in trei tomuri, pentru abonantii „Familiei“ 2 fl., pentru altii 3 fl.

„*Poesii*“ de Iosifu Vulcanu. Unu tomu. 208 pagine. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

„*Columb'a*“, romanu intr'unu volumu de Alesandru Dumas, tradusu de Iosifu Vulcanu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

„*Te unde nu este rentorcere*“, romanu intr'unu volumu de Adrien Gabrielli. Tradusu de T. Budu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

„*Cavalerii Noptii*“, romanu istoricu, in 5 tomuri mari, de Ponson du Terrail, tradusu de Iosifu Vulcanu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ numai 2 fl. 50 cr., pentru altii 6 fl.

„*Novelle*“ de Iosifu Vulcanu. Trei tomuri. Pentru abonantii „Familiei“ tote la olalta 1 fl. 50 cr., — pentru altii 3 fl.

Budapesta 11/23 juniu 1876.

Iosifu Vulcanu,
redactoru si editoru.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU